

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

กลไกการดำเนินงานของกลุ่มแปรรูปส้มโอ: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
สามัคคีโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

Working Mechanism of Pomelo Processing Association: A Case Study of Local
Enterprise of Mae Baan Kasettakorn Samakkii Phopratabchang, Phopratabchang
District, Pichit Province

ชญาณี โพธิ์ไกร¹ นิชกานต์ เหลาประดิษฐ์² เกศินี อุปคำ³ ภูรินันท์ โชติวรรณ⁴ รัชฎาภรณ์ วินิจกุล⁵
และนกแก้ว เมืองทอง⁶

Chayanee Phokrai¹, Nitchakan Laopradit², Kesinee Aupkham¹, Phurinat Chotiwan²,
Russadakorn Vinijkul³ and Nokkaew Mueangthong⁴

^{1, 2, 3} นักศึกษาโปรแกรมวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

⁴ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

⁵ ดร. อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

⁶ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง อ.โพธิ์ประทับช้าง จ.พิจิตร

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องกลไกการดำเนินงานของกลุ่มแปรรูปส้มโอ: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากลไกในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร การดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (แบบไม่เป็นทางการและสัมภาษณ์เชิงลึกตามวัตถุประสงค์) 2) ศึกษาจากตำรา เอกสารวารสาร สิ่งตีพิมพ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์พร้อมกับการเก็บข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล จากบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละประเด็น และสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร จากการวิจัยพบว่า

กลไกในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้างมีดังนี้ 1) การระดมทุน การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิมในชุมชนอย่างส้มโอ มาแปรรูป ต่อยอด เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าอื่นๆ ตลอดจนการรวมกลุ่มของคนในชุมชนไปจนถึงการสร้างเครือข่ายสนับสนุนเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทุน 2) การจัดการแรงงาน 3) การจัดการผลิตภัณฑ์ 4) การตลาด และ 5) การขนส่ง

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง 1) ปัญหาเศรษฐกิจ การเกิดวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำขายสินค้าได้น้อยลง ไม่พอกับค่าแรง ค่าวัตถุดิบ เป็นต้น 2) ปัญหาการผลิตในช่วงที่ส้มโอขาดตลาดส่งผลให้ผลิตสินค้าได้น้อยกว่าความต้องการของลูกค้า 3) ปัญหาแรงงาน ในช่วงแรกของการตั้งกลุ่มมีสมาชิก 20 คน จนถึงในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำรายได้ไม่พอสอดคล้องความต้องการของแรงงาน ทำให้แรงงานออกไปหางานอื่นทำ ปัจจุบันแรงงานมีมาก จึงต้องผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาทำเป็นกะ

แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง ซึ่งนำเสนอ 4 ด้าน คือ

1) ด้านทุน เช่น ทุนอุปกรณ์ ทุนทางวัฒนธรรมด้านองค์ความรู้ และด้านงบประมาณ 2) ด้านการตลาด 3) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และ 4) แหล่งเรียนรู้

คำสำคัญ: วิสาหกิจชุมชน / การแปรรูปผลิตภัณฑ์ / การรวมกลุ่ม / หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Abstract

The research entitled “Working Mechanism of Pomelo Processing Association: A Case Study of Local Enterprise of Mae Baan Kasettakorn Samakkii Phopratabchang, Phopratabchang District, Pichit Province” is qualitative study which the objectives are 1) to investigate the history of association establishment 2) to study the working mechanism of association 3) to explore problems, obstacles and challenges in working of association and 4) to explore the ways how association is promoted and developed. The researcher uses interpretation as a method to analyze the collected data from interviewing together with the data from documents. The results of the study indicates that .

In terms of working mechanism the association has run the following processes
1) Capitalizing for investment by using their own resources, social capital in association and create connection with outsider. 2) Labor management 3) Product management 4) Marketing and 5) Logistics

For the problems and obstacle it is found that the association have facing the 1) economic problems; low demand, high cost of material and insufficient of money for paying to labor 2) production problems; in some season, it is lack of Pomelo for producing as customer demand and 3) labor problems.

For the ways how to Promote and develop, it is found that there are 4 aspects 1) Capital 2) Marketing 3) Product and 4) Learning center.

Keywords: Local Enterprise / Product Processing / Association / OTOP

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้น้อย ฐานะยากจน ไม่มีโอกาสในการประกอบอาชีพเท่าที่ควร อาชีพหลักส่วนใหญ่ของคนไทยเป็นอาชีพเกษตรกรรม ทำสวน ไร่ นา เกษตรกรมักประสบปัญหาราคาสินค้าการเกษตรตกต่ำมายาวนาน และก็ยังไม่มีใครหาวิธีแก้ไขแบบยั่งยืนได้ ส่วนใหญ่รัฐบาลที่เข้ามาช่วยเหลือก็มักจะเข้ามาแก้ปัญหาแบบระยะสั้นซึ่งก็ช่วยเหลือเกษตรกรได้แบบชั่วคราวเท่านั้น ต้นเหตุของราคาสินค้าเกษตรตกต่ำส่วนใหญ่นั้นมาจากการที่ผลผลิตออกมามีจำนวนมากเกินความต้องการของตลาด เกษตรกรจึงมีการรวมกลุ่มกันแปรรูปผลผลิตนั้นๆ ให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถเก็บไว้ได้นานและยังเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตได้เป็นอย่างดี

วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ คำว่า วิสาหกิจชุมชน โดยวิสาหกิจชุมชนนั้นจัดเป็นกลุ่มกิจกรรมของชุมชนที่ชุมชนคิดได้จากการเรียนรู้ ไม่ใช่กิจกรรมเดี่ยว ๆ ที่ทำเพื่อมุ่งสู่ตลาดใหญ่ และไม่ใช่งานที่ซับซ้อนอะไร ล้วนแล้วแต่เป็นการทำกินทำใช้ทดแทนการซื้อจากตลาดได้ และเป็นการจัดการระบบการผลิตและบริโภคที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น การจัดการเรื่องข้าว หมู เห็ด เป็ด ไก่ ผัก ผลไม้ น้ำยาสระผม สบู่ น้ำยาล้างจาน หรืออื่นๆ ที่ชุมชนทำได้เองโดยไม่ยุ่งยากนัก การทำกินทำใช้ทดแทนการซื้อเป็นการลดรายจ่ายและยังช่วยให้ระบบเศรษฐกิจใหญ่เข้มแข็งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการจัดระบบเศรษฐกิจใหม่ให้เป็นฐานที่เป็นจริงในชุมชน เพราะถ้าชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ กระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเปรียบเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนเสาเข็มของตึกที่ทำให้ตึกมั่นคงแข็งแรงเศรษฐกิจของประเทศก็จะเข้มแข็งและอยู่ได้ ที่ผ่านมาระบบเศรษฐกิจในประเทศเปรียบเหมือนการสร้างตึกที่มีฐานแคบ ถ้าฐานไม่แข็งแรง ตึกก็พังลงมา ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนจึงมีความสำคัญในการสร้างฐานมั่นคงให้กับประเทศได้ โดยกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าให้เข้มแข็งและกระจายโอกาสการประกอบอาชีพให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และลดภาระค่าใช้จ่ายให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 มีเจตนารมณ์เพื่อให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และพัฒนารูปแบบของ

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วิสาหกิจชุมชน มีผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคตไม่ว่าในระดับใด รวมถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการกิจการในระดับสูงขึ้นไปซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ที่มีจุดมุ่งหมายในการแก้ปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนไทย ภายใต้แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสังคมให้เป็นรากฐานการพัฒนาที่สำคัญของประเทศ โดยให้ความสำคัญการสร้าง ความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนด้วยการบูรณาการกระบวนการผลิตบนฐานศักยภาพ และความเข้มแข็งของชุมชนอย่างสมดุลเน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงภายในชุมชนรวมทั้งพัฒนาระบบการบูรณาการวิสาหกิจชุมชนควบคู่ไปกับการสร้างผู้ประกอบการใหม่ด้วยการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น พัฒนามาตรฐานสินค้า การสร้างตราสินค้า การจัดการเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา และการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพของกลุ่มต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการหลายของชุมชน เพื่อลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ

ตำบลโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตรได้ชื่อว่าเป็นดินแดนที่มีส้มโอพันธุ์ท้าวข่อยปลูกอยู่มาก ลักษณะเด่นของส้มโอพันธุ์นี้คือ มีรสหวานอมเปรี้ยว ไม่มีเมล็ด เกษตรกรส่วนใหญ่ทำสวนส้มโอ ผลผลิตของส้มโอที่ได้จะมีทั้งลูกที่สายน้ำหนักดี ก็ขายได้ราคาสูง ส่วนลูกที่ไม่สวาก็จะถูกทิ้งไปหรืออาจจะขายได้ในราคาถูก พอถึงฤดูที่ผลผลิตออกมาก ๆ ราคาจะตกต่ำ บางครั้งคุณภาพที่ออกมากก็ไม่ตรงใจผู้ซื้อ ต้องมีการคัดส้มทิ้ง เกษตรกรที่ปลูกส้มโอจึงได้รวมตัวกันคิดหาวิธีแก้ไข จึงได้มองเห็นปัญหาและวิธีแก้ จึงเกิดการรวมกลุ่มแม่บ้าน เพื่อแปรรูปส้มโอและไม้ผลที่คุณภาพไม่ดีให้กลายเป็นของอร่อยและของฝากถือเป็นการเพิ่มต้นทุนอย่างเห็นได้ชัด จนขณะนี้ขายดีมีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด กลายเป็นศูนย์เรียนรู้ดูงานสร้างความเข้มแข็ง เหตุเป็นเพราะมองเห็นปัญหา คิดก่อน แก้ก่อน ทำก่อนใคร จนกลายเป็นผู้ผลิตส้มโอหวานเจ้าแรกในประเทศไทย

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความเป็นมาของการจัดตั้งกลุ่ม กลไกในการดำเนินงานของกลุ่ม และปัญหาอุปสรรคของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง ตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร เพื่อนำมาหาแนวทางในส่งเสริมหรือพัฒนากลุ่มแม่บ้านสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตรให้มีความชัดเจน และนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดให้มีคุณภาพที่ดีต่อการบริโภคในชุมชนต่อไป

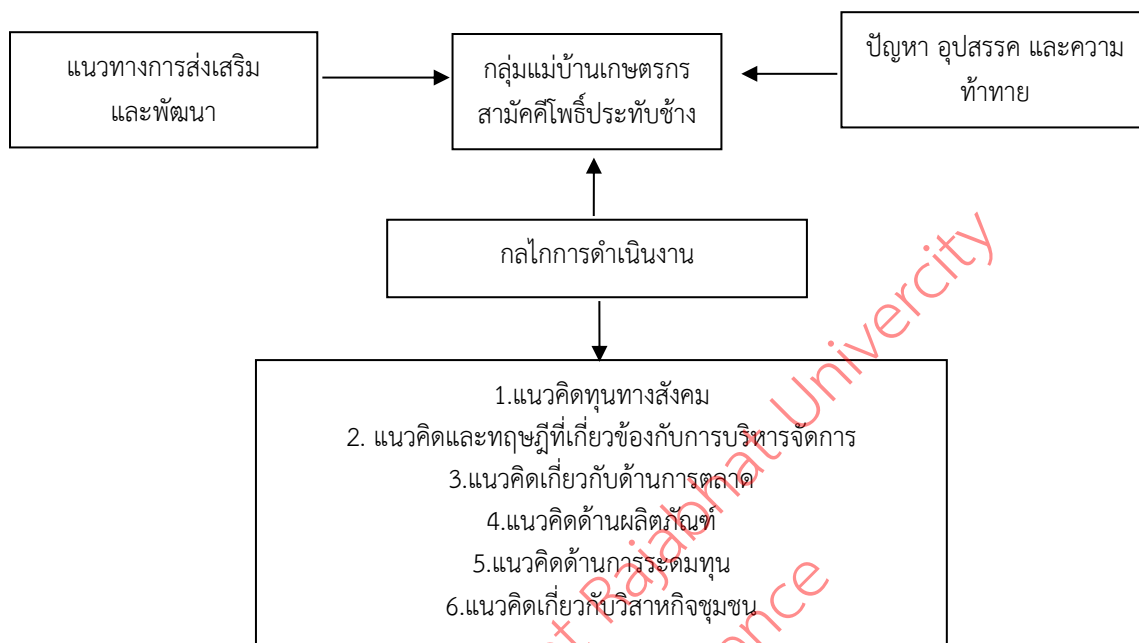
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลไกในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร
3. เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิด

ขอบเขตการศึกษา

ในอดีตกาลสมัยอยุธยา พระศรีสรรเพชญ์ที่ 8 เดินทางจากอยุธยาไปสุโขทัยโดยช้างและมเหสีทรงครุฑแก่ระหว่างทางเดินทางถึงบริเวณต้นโพธิ์ริมแม่น้ำได้หยุดพักและประสูติพระโอรส นารกฟิ่งไต้ต้นมะเดื่อ จึงให้ชื่อว่า เจ้าเดื่อ หรือสมเด็จพระเจ้าเสือ ภายหลังทรงสร้างวัด ณ สถานที่ประสูติ ต่อมาจึงตั้งชื่อว่า โพธิ์ประทับช้าง ตำบลโพธิ์ประทับช้างอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอโพธิ์ประทับช้าง มีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 11 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านบึงโพธิ์ หมู่ 2 บ้านท่าบัวทอง หมู่ 3 บ้านโพธิ์ประทับช้าง หมู่ 4 บ้านวังกระโดน หมู่ 5 บ้านท่าตะคล้อ หมู่ 6 บ้านท่าพุฒา หมู่ 7 บ้านหนองต้นไทร หมู่ 8 บ้านท่ากร่าง หมู่ 9 บ้านปากกระช่อง หมู่ 10 บ้านบึงถัง หมู่ 11 บ้านหนองกุ่ม

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาเรื่องการศึกษาการปรับปรุงส้มโอ กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสหกรณ์โพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ผู้ศึกษาดำเนินการวิจัยในเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูล

1. ประธาน รองประธาน คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสหกรณ์โพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร จำนวน 5 คน เพราะว่า เป็นผู้ก่อตั้งกลุ่มมาตั้งแต่เริ่ม ซึ่งจะเป็นผู้ให้ข้อมูลในส่วนประวัติความเป็นมาและการบริหารงานหรือกลไกการดำเนินงานได้ดีที่สุด
2. สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสหกรณ์โพธิ์ประทับช้างจำนวน 10 คน เพราะว่า เป็นสมาชิกที่ทำงานในกลุ่ม ซึ่งจะให้ข้อมูลในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการทำงานได้เป็นอย่างดี
3. หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกลุ่ม 2 หน่วยงาน 3 คน คือ พัฒนาชุมชน และสำนักงานส่งเสริมการเกษตร เพราะว่า เป็นหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุน ซึ่งจะให้ข้อมูลในเรื่องของแนวทางการพัฒนากลุ่มได้ดีที่สุด

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ โดยใช้ประเด็น/แนวคำถามกว้างๆเพื่อกระตุ้นให้คู่สนทนาเล่าเรื่องราว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่องการศึกษากการแปรรูปส้มโอ กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ผู้ศึกษาดำเนินการวิจัยในเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บจากข้อมูลจากเอกสารเป็นหลักซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการกลุ่ม รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องพื้นที่ศึกษา ซึ่งเป็นเอกสารภาษาไทย เช่น รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือ วารสาร สารานุกรม เป็นต้น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และนำไปเป็นฐานคิดในการวางแผนการวิจัย
2. เมื่อได้ข้อมูลจนครบถ้วนครอบคลุมแล้วผู้วิจัยก็จะเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (field research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้วิธีการสำรวจพื้นที่ที่ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง
3. นำหัวข้อคำถามที่กำหนดไปสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยจะใช้รูปแบบการสัมภาษณ์ทั้ง เป็นทางการและแบบที่ไม่เป็นทางการรวมทั้งผู้วิจัยจะใช้วิธีเก็บข้อมูลในลักษณะการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
4. นำข้อมูลที่เสร็จสิ้นกระบวนการตรวจสอบตามวิธีการนำข้อมูลทั้งหมดมาเรียบเรียงและเขียนเป็นรายงานวิจัย
5. เขียนรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากการเก็บข้อมูลให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ร่วมกับการเก็บข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล จากบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละประเด็น และสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร

สรุปผลการวิจัย

กลไกการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับกลไกการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ได้แบ่งกลไกเป็น 5 ด้านดังนี้

1) **ด้านการระดมทุน** ทุนที่เป็นทุนทางสังคมนั่นก็คือการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิมในชุมชนอย่างส้มโอมาแปรรูป ต่อยอด เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าอื่นๆ ตลอดจนการรวมกลุ่มของคนในชุมชนไปจนถึงการสร้างเครือข่ายปรีกษาหารือ ทำกิจกรรมร่วมกันก็ถือว่าเป็นการระดมทุนจากทุกภาคส่วนเช่นกัน ส่วนการระดมทุนที่เป็นตัวเงินในช่วงที่เริ่มรวมกลุ่มมีสมาชิกแค่ 15 คนร่วมหุ้นคนละ 100 บาทมีเงินที่ได้จากการรวมหุ้นจำนวน 1,500 บาท และหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาให้การสนับสนุนในเรื่องต่างๆ เช่น งบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องจักร เป็นต้นเพื่อช่วยพัฒนาให้คนในชุมชนมีรายได้และให้เศรษฐกิจของชุมชนเข้มแข็งขึ้น

2) **การจัดการแรงงาน** ด้านการจัดการแรงงาน การจัดการแรงงานมี นางนงแก้ว เมืองทอง เป็นประธานกลุ่มซึ่งเป็นผู้บริหารงาน วางแผนงาน ประสานงาน และแบ่งงานให้กลับคนงานในกลุ่ม กล่าวคือ เลือกผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการสร้างผลิตภัณฑ์และสมาชิกต้องให้ความเคารพนับถือ เพื่อที่สมาชิกจะเกิดการยอมรับและเกรงอกเกรงใจทำตามคำสั่ง ระบบการทำงานจะแบ่งคนงานออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก ทำหน้าที่ทวนส้มโอมีจำนวน 5 คนเป็นคนงานที่ทำประจำ กลุ่ม 2 ทำหน้าที่ที่พอลาสติก แพคเกจจิ้งบรรจุภัณฑ์ มีคนงานทั้งหมด 30 คน พลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำวันละ 7-8 คน แรงงานในกลุ่มส่วนมากจะเป็นแรงงานที่มีความรู้ที่น้อย ขาดทักษะและประสบการณ์จึงทำงานได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ส่วนใหญ่จะมีงานประจำและมาทำงานในกลุ่มเป็นงานอดิเรก ส่วน

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เรื่องการเงินการบัญชีจะมีลูกสาวป่าแก้วเป็นคนทำรายรับรายจ่ายทั้งหมดของกลุ่ม และมีการเก็บกำไร 10% เข้ากลุ่มเพื่อเก็บไว้พัฒนากลุ่มต่อไป

3) **การจัดการผลิตภัณฑ์** การกวนส้มโอจะใช้ส่วนที่เป็นเนื้อเยื่อสีขาว เพราะมีคุณค่าทางโภชนาการสูง ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์มีการคิดค้นรสชาติใหม่ๆ กว่า 20 รส และยังมีพัฒนาไปเรื่อยๆ นอกจากรสชาติที่ถูกพัฒนาแล้ว บรรจุกฎก็ยิ่งได้รับการพัฒนาเพื่อการขาย เพราะบรรจุกฎที่มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคเป็นอย่างมาก

4) **การตลาด** ด้านการตลาดมีการนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปออกบูทในงานต่างๆ และมีการสร้างเพจเฟซบุ๊กเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าให้กับบุคคลภายนอกได้รู้จัก และยังมีการจัดทัวร์มาลงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและยังเป็นการเพิ่มยอดขายให้กับกลุ่มอีกด้วย

5) **การขนส่ง** การขนส่งในช่วงแรกทำการส่งเองโดยใช้รถส่วนตัว แต่เมื่อมีการขยายตลาดแล้วมีลูกค้าต่างจังหวัดมากขึ้นก็มีการส่งตามที่ถูกค้าต้องการ เช่น ทางไปรษณีย์ ทางรถไฟ หรือรถโดยสาร เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรค

1) **ปัญหาเศรษฐกิจ** การเกิดวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำขายสินค้าได้น้อยลง ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ค่าแรง ค่าวัตถุดิบ เป็นต้น และเมื่อเกิดปัญหาการขาดแคลนส้มโอ เพราะผลผลิตส้มโอน้อย จึงทำให้ต้องจ่ายค่าส้มโอเพิ่มเป็น 2 เท่า ต้นทุนก็เพิ่มเป็น 2 เท่าเช่นกัน

2) **ปัญหาการผลิต** ในช่วงที่ส้มโอขาดตลาดส่งผลให้ผลผลิตสินค้าได้น้อยกว่าความต้องการของลูกค้า จึงต้องเฉลี่ยสินค้าให้ลูกค้าได้ทุกคน แต่ต้องลดปริมาณสินค้าลงเพื่อให้ได้สินค้ากันทุกคนจะได้ไม่ต้องเสียลูกค้าประจำ

3) **ปัญหาแรงงาน** ในช่วงแรกของการตั้งกลุ่มมีสมาชิก 20 คน จนถึงในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ รายได้ไม่พอต่อความต้องการของแรงงาน ทำให้แรงงานออกไปทำงานอื่นทำ แต่ในปัจจุบันมีคนงานประจำ 5 คน และคนงานที่ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาทำงานอีก 30 คน แต่ต่อเคอร์ก็มียอดรายได้ของแรงงานก็เลยน้อยตามไปด้วย

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา

1) ทุน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

- **ทุนอุปกรณ์** มีทางหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เข้ามาสนับสนุนเรื่องบรรจุกฎและอุปกรณ์อื่นๆ ประกอบกับครอบครัวของป่าแก้วก็มีความรู้ทางด้านช่าง จึงกำลังมีการประดิษฐ์เครื่องจักรในการอัดเม็ดส้มโอหวานเพื่อใช้เองอยู่ในตอนนี้

- **ทุนองค์ความรู้** หน่วยงานราชการจะมีหนังสือเชิญมาร่วมงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาไม่ว่าเป็นเรื่องของมาตรฐานการตลาด การควบคุมแรงงาน การเพิ่มมูลค่า และการผลิตทุน เป็นต้น และมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดซื้ออุปกรณ์ของเครื่องจักรว่าจะซื้อที่ไหนให้ได้ราคาที่ดีที่สุด

- **งบประมาณ** หน่วยงานราชการต่างๆ เช่น พัฒนาชุมชน สำนักงานอุตสาหกรรม และหน่วยงานอื่นๆ ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้กับทุกกลุ่มที่มีสนใจเพื่อที่จะนำเอางบประมาณไปพัฒนากลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มของป่าแก้วที่เป็นกลุ่มแรกที่ก่อตั้งกลุ่มส้มโอหวานขึ้นและมีความสนใจที่จะนำเอางบประมาณไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

2) ด้านผลิตภัณฑ์

- **พัฒนามาตรฐาน** กลุ่มมีการพัฒนาให้ได้ 5 ดาว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้องมีการขอ อย. และมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อให้เป็นสินค้าที่ได้รับมาตรฐาน เพราะสินค้า OTOP จะต้องเน้นดูแลผู้บริโภคเป็นหลัก และมีการสุ่มตรวจในทุกๆ ปีเพื่อรับรองว่าสินค้าของกลุ่มยังรักษามาตรฐานได้ดีคงเดิม

3) การตลาด

- **การขยายตลาด** มีการนำสินค้าออกบูทในงานต่างๆ และประธานกลุ่มต้องได้รับการอบรมและเข้าประชุมกับกลุ่มต่างๆ เพื่อให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง มีการสร้างเพจเฟซบุ๊กเพื่อประชาสัมพันธ์ให้คนสนใจมากขึ้น

- **การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์** การประชาสัมพันธ์ เป็นอีกทางหนึ่งที่จะทำให้คนสนใจสินค้าเพิ่มขึ้น การโฆษณามีหลายรูปแบบ มีทั้งโฆษณาของจังหวัดพิจิตรเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาซื้อส้มโอหวานที่เป็นของดีของจังหวัดพิจิตร โฆษณาอีกทางหนึ่งคือตามเว็บไซต์หรือสื่อออนไลน์ต่างๆ เพื่อลูกค้าเข้าถึงกลุ่มง่ายขึ้น

4) **แหล่งเรียนรู้ หมู่บ้านท่องเที่ยว** กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมสามัคคีโพธิ์ประทับช้างได้รับเลือกให้เป็น 1 หมู่บ้านท่องเที่ยวจึงได้รับการส่งเสริมให้คนมาเที่ยวและมีการจัดทัวร์มาลงบ่อย ยิ่งตอนนี้มีการรวมตัวกันเป็น

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ประชาคมอาเซียน ทำให้เกิดผลกระทบทั้งบวกและลบเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจความมั่นคงและสังคม วัฒนธรรมซึ่งเป็น 3 เสาหลักตามกฎบัตรอาเซียน จึงจำเป็นมากที่จะต้องเตรียมพร้อมที่จะพัฒนาตัวเองและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับหมู่บ้าน ในส่วนของกลุ่มเองก็ต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานด้วยหากไม่ให้ความร่วมมือหรือไม่ว่างมาเข้าร่วมก็จะถูกตัดในส่วนนั้นไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง กลไกการดำเนินงานของกลุ่มแปรรูปส้มโอ: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร มีวัตถุประสงค์ มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนออภิปรายผล ดังนี้

1. การระดมทุน ในช่วงที่เริ่มรวมกลุ่มมีสมาชิกแค่ 15 คนร่วมหุ้นคนละ 100 บาทมีเงินที่ได้จากการรวมหุ้นจำนวน 1,500 บาท และได้รับการสนับสนุน หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาให้การสนับสนุนในเรื่องต่างๆ เช่น งบประมาณ อุปกรณ์การผลิต เครื่องจักรต่างๆ เป็นต้น เพื่อช่วยพัฒนาให้คนในชุมชนมีรายได้และเศรษฐกิจของชุมชนเข้มแข็งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของสุธิดา แจ่มประจักษ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มซอสพริกป่าพู่ ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า ทุนที่ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มมี 2 แหล่งที่มา ด้วยกัน คือ 1) เงินทุนภายในที่มาจากการระดมเงินด้วยการขายหุ้นราคา 100 บาท ต่อหุ้น ได้เป็นเงินทุนตั้งต้นจำนวน 20,000 บาท 2) เงินทุนภายนอกที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกโดยส่วนใหญ่มาจากเทศบาลตำบลบางพระ ซึ่งกลุ่มได้บริหารจัดการเงินทุนนั้นไปซื้อวัสดุอุปกรณ์ และนำส่วนเงินที่เหลือกลุ่มใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการซื้อวัตถุดิบและเป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลศูนย์ผลิตซอสพริก ในบางครั้ง ประธานกลุ่มต้องนำเงินส่วนตัวมาสำรองจ่ายในการซื้อวัตถุดิบเพื่อผลิตสินค้า เมื่อขายได้เงินจึงนำมาหักต้นทุนออก การบริหารเงินทุนในการผลิตของกลุ่มจึงมีลักษณะเป็นเงินหมุนเวียน ส่วนทุนที่เป็นสถานที่ผลิตและอุปกรณ์ ในช่วงก่อตั้งได้ ใช้วัสดุอุปกรณ์และบ้านของสมาชิกเป็นสถานที่ในการผลิตโดยสลับหมุนเวียนกัน

2. ด้านการจัดการแรงงาน การจัดการแรงงานมี นางนกแก้ว เมืองทอง เป็นประธานกลุ่มซึ่งเป็นผู้บริหารงาน วางแผนงาน ประสานงาน และแบ่งงานให้กับคนงานในกลุ่ม โดยคนงานจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก ทำหน้าที่กวนส้มโอ มีจำนวน 5 คน กลุ่ม 2 ทำหน้าที่ห่อพลาสติก แพ็คกล่องบรรจุภัณฑ์ มีคนงานทั้งหมด 30 คน พลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำวันละ 7-8 คน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของภัทรธิดา วัฒนาพรรณกิตติ (2559) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนระดับ 5 ดาว จังหวัดลำปาง พบว่าทั้ง 5 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดลำปางที่กำหนดศึกษา มีรูปแบบการดำเนินการ และการบริหารจัดการที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีการเลือกบุคคลที่มีทักษะความสามารถในด้านการสร้างผลิตภัณฑ์และเป็นผู้ที่สมาชิกให้ความเคารพนับถือ เป็นประธานกลุ่ม มีการแต่งตั้งบุคคลขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบฝ่ายต่างๆ ในโครงสร้างของการบริหารจัดการ กรณีของปัจจัยที่สมาชิกมีความเห็นว่ามียุทธพลต่อความสำเร็จของการดำเนินการมากที่สุด คือปัจจัยด้านการบริหารจัดการ

3) การจัดการผลิตภัณฑ์ การกวนส้มโอจะใช้ส่วนที่เป็นเนื้อเยื่อสีขาว เพราะมีคุณค่าทางโภชนาการสูง ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์มีการคิดค้นรสชาติใหม่ๆ กว่า 20รส และยังมีพัฒนาไปอีกเรื่อยๆ นอกจากรสชาติที่ถูกพัฒนาแล้ว บรรจุภัณฑ์ก็ได้รับการพัฒนาเพื่อการขาย เพราะบรรจุภัณฑ์มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของปัทมา สารสุข (2561) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผลิตภัณฑ์ต้องเร่งพัฒนาสินค้า ทั้งด้านคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล เพื่อสร้างความเชื่อถือต่อผู้บริโภค โดยผสมผสานวัฒนธรรม ภูมิปัญญากับเทคโนโลยี นวัตกรรม การให้ความสำคัญและตระหนักถึงการสร้างตราสัญลักษณ์ให้เป็นที่ยอมรับ และพัฒนารูปแบบการนำเสนอความโดดเด่น เรื่องราวของสินค้าให้เกิดการรับรู้ต่อผู้บริโภคเพื่อให้เกิดการสร้างคุณค่าในตัวสินค้า

4) การตลาด ด้านการตลาดมีการนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปออกบูทในงานต่างๆ และมีการสร้างเพจเฟซบุ๊กเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าให้กับบุคคลภายนอกได้รู้จัก และยังมีการจัดทัวร์มาลงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและยังเป็นการเพิ่มยอดขายให้กับกลุ่มอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของสุกัญญา สุจาค่า (2559) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การตลาดเพื่อยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน กลุ่มกะล่านำโชค ต.ร่วมจิต อ.ท่าปลา จ.อุตรดิตถ์ พบว่า กลุ่มกะล่านำโชคเกิดจากการรวมกลุ่มของสมาชิกที่มีความสนใจในการทำงานฝีมือเกี่ยวกับกะลา

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ทางการตลาด กลุ่มใช้วิธีการขอความร่วมมือกับหน่วยงานราชการเพื่อออกแสดงสินค้าตามงานต่าง ๆ ในจังหวัด และต่างจังหวัดจนเป็นที่รู้จัก และคำสั่งซื้อส่วนมากจะมาจากลูกค้าที่รู้จักจากงานแสดงสินค้า OTOP ระดับประเทศ การกระจายสินค้าใช้ลักษณะของคนกลางในการกระจายตลาด โดยรับสินค้าไปจำหน่าย

5) การขนส่ง การขนส่งในช่วงแรกทำการส่งเองโดยใช้รถส่วนตัว แต่เมื่อมีการขยายตลาดแล้ว มีลูกค้าต่างจังหวัดมากขึ้นก็มีการส่งตามที่ถูกค้าต้องการ เช่น ทางไปรษณีย์ ทางรถไฟ หรือรถโดยสาร เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านผลิตภัณฑ์ผู้ประกอบการควรมีการออกแบบพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องโดยเน้นบรรจุภัณฑ์ที่สามารถเก็บรักษาได้นานขึ้น และความสดใหม่ของผลิตภัณฑ์ รวมถึงความสวยงามของบรรจุภัณฑ์ เช่น รูปทรง สี สีสัน
2. พัฒนาวัตถุกรรมในการผลิต เมื่อเกิดนวัตกรรมใหม่ๆ เกิดขึ้นสิ่งเหล่านี้จะสามารถทุนแรงคนและช่วยเพิ่มมูลค่าสินค้าได้อีกด้วย
3. ใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความคิดสร้างสรรค์ที่โดดเด่นและแตกต่างไปจากเดิม เน้นการออกแบบร่วมสมัยกับขนบซึ่งเป็นขนบที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์
4. ใช้กลยุทธ์การสร้างตราสินค้าสำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปไปประยุกต์ใช้กับอุตสาหกรรมอื่นที่มีความเกี่ยวข้องหรือใกล้เคียง
5. ผู้ผลิตควรมีการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องที่พบในสถานที่ผลิตและสุลักษณะในการปฏิบัติงานเพื่อลดและป้องกันการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์ส้มโอหวาน
6. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการตลาดสำหรับเกษตรกรสวนผลไม้และเชิญประธานกลุ่มวิสาหกิจต่างๆ ไปศึกษาดูงานกรณีหมู่บ้านตัวอย่างชุมชนที่มีชื่อเสียงและมีการท่องเที่ยว เพื่อนำกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวชุมชนดังกล่าวมาเป็นแบบอย่างในการประยุกต์ใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของจังหวัดพิจิตร
7. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ขนมเพื่อส่งเสริมการขาย ควรเลือกใช้วัสดุกระดาษที่มีความเหมาะสมทางด้านโครงสร้างในการรองรับผลิตภัณฑ์ได้อย่างสมบูรณ์และสะดวกในการขนย้าย

ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป

1. ศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติงานของผู้ผลิตแปรรูปของผลิตภัณฑ์ชุมชน
2. ศึกษาวิธีการพัฒนาคุณภาพกระบวนการผลิตผลไม้แปรรูปของผลิตภัณฑ์ชุมชนสถานที่ผลิตตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการศึกษากลไกการดำเนินงานของกลุ่มแปรรูปส้มโอ: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์ภูริณัฐ โชติวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย ผู้ให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางในการทำงานวิจัยจนสำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณ ดร.สุรศักดิ์ บุญเทียน อาจารย์ประจำรายวิชาการวิจัยภาคสนาม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ให้ได้เนื้อหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ ดร.รัชฎากร วินิจกุล อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และอาจารย์จิระ ประสพธรรม อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรเป็นอย่างสูงที่ช่วยอ่านงานวิจัยและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

นอกจากนี้ ขอขอบคุณ คุณนงแก้ว เมืองทอง ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร สมาชิกกลุ่มทุกๆ ท่าน คุณยงยุทธ พันตารักษ์ นักพัฒนาชุมชนจังหวัดพิจิตร คุณธนวัต สุจิตร์ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจังหวัดพิจิตร คุณชลธิชา ชาญณรงค์ เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจังหวัดพิจิตร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้จนได้ ข้อมูลที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ประเมินผลจนสำเร็จลุล่วง การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษากลไกการดำเนินงานของกลุ่มแปรรูปส้มโอ:

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามัคคีโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ในครั้งนี้อาจไม่สำเร็จลุล่วงถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหลายๆ ท่านที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ผู้วิจัยหวังอย่างยิ่งว่างานวิจัยชิ้นนี้จะเป็น ประโยชน์ต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่นๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ปัทมา สารสุข. (2561). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดนนทบุรี. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ Graduate School Mini-Conference 2018, (pp.590-599). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ภัทรธิดา วัฒนาพรรณกิตติ. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนระดับ 5 ดาว จังหวัดลำปาง. วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ราย, 10(2), 17-26.
- สุกัญญา สุจาคำ. (2559). กลยุทธ์การตลาดเพื่อยกระดับมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน กลุ่มกะลานาโชค ต.ร่วมจิต อ.ท่าปลา จ.อุตรดิตถ์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 11(1), 260-268.
- สุธิดา แจ้งประจักษ์. (2559). การจัดการวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มซอสพริกป่าพู่ ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 24(45), 43-63.

The 5th Kamphaeng Phet Rajabhat University
National Conference